บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ของโรงเรียนในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ ช่วงชั้นที่ 1-2 ของโรงเรียนในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในงานวิชาการ ด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 ของโรงเรียนในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่1-2 ในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต3 ปีการศึกษา 2548 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน ครูผู้สอนจำนวน 216 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 267 คน รวมประชากรทั้งหมด 514 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 29 คน ครูผู้สอนจำนวน 136 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 155 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 320 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

ช่วงที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการช่วงชั้นที่ 1 – 2 ของโรงเรียน ในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือมีปัญหาระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลและรับคืนด้วยตนเองแบบสอบถามที่ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัญหา การบริหารงานวิชาการช่วงชั้นที่ 1 - 2 ของโรงเรียนในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ ผู้วิจัย นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ช่วงที่ 2 นำปัญหาสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการ มาวิเคราะห์ปัญหาสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ความคิดเห็นโดยรวมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ในเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการ

1. ด้านการบริหารหลักสูตร จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาโดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการจัดทำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการของครูอาจารย์ ซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง ข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาโดยภาพรวมปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ซึ่งอยู่ในระดับปัญหามาก ข้อที่ปัญหาต่ำสุดคือ การจัดหาเครื่องมือและสื่อเพียงพอที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง

3. ด้านการนิเทศการศึกษาจากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาโดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีปัญหาสูงสุด คือการกำกับ ติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของครูอาจารย์ให้เป็นไปตามหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลางและต่ำสุดคือการแนะนำให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาของแต่ละกลุ่มสาระซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง

4. ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษาจากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ปัญหาสูงสุดคือ การจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบันซึ่งอยู่ในระดับปานกลางข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการจัดการวิเคราะห์การวัดผลและประเมินผลเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงใช้ในปีการศึกษาต่อไปซึ่งอยู่ในระดับปัญหาปานกลาง

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

ผู้วิจัยนำปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านมาจัดทำร่างรูปแบบการปัญหาการบริหารงานวิชาการ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบฉบับร่าง ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

ผลการสร้างรูปแบบรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการช่วงชั้นที่ 1 - 2 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อำเภอหนองบัว

รูปแบบการบริหารหลักสูตร

1. วางแผนสำรวจปัญหาอุปสรรค ความต้องการของผู้เรียนและ ชุมชนเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน

2. ดำเนินจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยการนำหลักสูตรระดับชาติ (แกนกลาง)มาปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้เรียนและชุมชน

3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้กับบุคลากร

4. กำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตร

รูปแบบ การจัดการเรียนรู้

1. ประชุม วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ จากสถานการณ์จริง ฯลฯ

3. นำผลจากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เน้นเป็นสำคัญ มาวิเคราะห์ ตรวจสอบเพื่อวาง แผนในจัดกิจกรรมต่อไป

4) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุง

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

1. ประชุมวางแผนการนิเทศ ร่วมกันโดยให้ ครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนด

2. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและดำเนินการนิเทศตามที่วางแผนไว้

3. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

4. นำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

รูปแบบการวัดผลประเมินผลการศึกษา

1. วางแผน กำหนด ระเบียบ การวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

2. จัดทำทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

3. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือมือในการวัดผลและให้มีการเทียบโอนผลการเรียนโดยคณะกรรมการ ตรวจสอบเครื่องมือการวัดผลประเมินผลให้เป็นระยะ

4. กำกับ ติดตามประเมินผล ปรับปรุง เครื่องมือให้เป็นมาตรฐานต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ ช่วงชั้นที่ 1 – 2 ของโรงเรียนในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้

1. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย สมพร นิยมศาสตร์ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นพบว่ามีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร 2521(ฉบับปรุง พ.ศ. 2533

) มาเป็น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 บ้างตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดฝึกอบรม ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในด้านนี้คือ การจัดทำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอกับความต้องการของครูอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ คือ สำรวจหลักสูตรและคู่มือหลักที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่ามีความเหมาะกับความเหมาะสมของสถานศึกษาหรือท้องถิ่น ประชุมวางแผนและวิเคราะห์หลักสูตรระดับชาติ(แกนกลาง)มาปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ผู้เรียนและชุมชน จัดทำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรให้ครบทุกช่วงชั้น กำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น ข้อที่มีปัญหาอันดับ 2 คือ การจัดหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมส่งเสริมความสามารถความถนัดของนักเรียน ดังที่กมล ภู่ประเสริฐ (2544) ได้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สำรวจ ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนและความต้องการของชุมและท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยให้ชุมชน ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรแล้วนำมาปรับปรุงและปัญหาอันดับที่ 3 คือ การประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ปัญหาด้านผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ ว่า สำรวจ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรที่ผ่านมาวางแผนร่วมกันในปรับปรุงหลักสูตรการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรทุกกลุ่มสาระและนำหลักสูตรไปใช้ต่อไป กำกับติดตามประเมินผลประสิทธิภาพใช้หลักสูตรเป็นระยะ ซึ่งในส่วนนี้ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการจัดหางบประมาณมาปรับปรุงหลักสูตรทุกกลุ่มสาระให้มีความทันสมัยกับการเปลี่ยนกับสภาวะปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญญา ภู่ภักดี (2545) ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารหลักสูตรเพื่อบริการครู อาจารย์

2. การจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา มี

ความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา ภู่ภักดี (2545) ได้วิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ เขตการศึกษา 6 พบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะว่า หลังการศึกษามีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว หน่วยงานและสถานศึกษาก็ตระหนักถึงการจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้มีปัญหาในระดับปัญหาปานกลาง ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในด้านนี้คือ การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้เสนอแนะว่า ให้มีประชุมครูวิชาการและครูแกนนำในการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้น กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้และบรรยากาศในการเรียนรู้ตามความถนัดความสนใจของผู้เรียนและความสามารถของผู้เรียน จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อผู้เรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระแบบบูรณาการณ์ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์และมีความคิดสร้างสรรค์ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์มิใช่มีปัญหาเฉพาะหน่วยงานสังกัดเขตพื้นการศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เท่านั้น เป็นปัญหาระดับประเทศจากการประเมิน ของ สมศ. อาจจะเป็นเพราะว่า ในเรื่องของการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจน้อยเกินไป จำเป็นอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีบทบาทในการจัดการศึกษาทุกระดับต้องให้ความสำคัญ ดังที่ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี กล่าวว่าการศึกษาที่ดีควรจะสร้างคนให้ฉลาดเป็นคนดี และมีความสุข ดังนี้ การเรียนรู้ควรให้บังเกิดผล 3 ประการ คือ เกิดความรู้ที่รู้ความจริง เกิดปัญญาที่เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ได้ เกิดจิตสำนึกจากความเข้าใจตัวเองที่สัมพันธ์กับสรรพสิ่งทั้งหลาย ควรฝึกการสังเกตฝึกการบันทึก ฝึกการนำเสนอ ฝึกการฟัง ฝึกการซักถามไล่เรียงจนเกิดความชัดเจน ฝึกการตั้งสมมติฐานและตั้งคำถาม ฝึกการค้นหาคำตอบจากหนังสือพิมพ์ อินเตอร์เนต ฝึกการวิจัยเพื่อหาคำตอบ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ปัญหาอันที่ 2 คือการจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เชี่ยวชาญได้ให้เสนอแนะว่า วางแผนสำรวจแหล่งการเรียนรู้และความต้องการของท้องถิ่นตลอดจนภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่นจัดแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายเช่นศูนย์อินเตอร์เน็ต ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ประชาสัมพันธ์และวางแผนจัดแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความสนใจสร้างความตระหนักให้กับผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กำกับติดตาม ประเมินผล สรุปการใช้แหล่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปัญหาอันดับ 3 การจัดหาเครื่องมือและสื่อเพียงพอที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้เสนอแนะ สำรวจปริมาณสื่อและเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน วางแผนการจัดทำเครื่องมือและสื่อในแต่ละกลุ่มสาระเรียนรู้ให้พอเพียงกับความต้องการของครู ดำเนินการใช้สื่อในการกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่กลุ่มสาระต่าง ๆ กำกับ ติดตาม สรุป ประเมินผล และปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับ สมยศ พงศ์ศิริพัฒน์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการเอกชนปทุมธานี พบว่า ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดผลประเมินผล จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ

3. การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมพงษ์ จันทร์พันธ์ (2539) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในเรื่องการนิเทศการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสถานให้ความสำคัญมากขึ้นในการนิเทศการศึกษาโรงเรียนในสังกัด ดังที่ ชารี มณีศรี (2534) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ว่า เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่มีการแบ่งกลุ่มว่าใครมีอำนาจศักดิ์ศรีเหนือกว่าใคร มุ่งส่งเสริมขวัญกำลังใจเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ปัญหาอันดับ 1 คือ การจัดให้มีการสาธิตเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนรูใหม่ ๆ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่า ประชุมวางแผนร่วมกันคิดหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเทคนิคต่าง ๆ ดำเนินจัดกิจกรรมสาธิตวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อหาวิธีการจัดการเรียนที่ดี นำผลการสาธิตมาปรับปรุงเทคนิควิธีการให้เหมาะสมต่อไป กำกับติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร จันทโชติ (2543) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของเอกชน กรุงเทพมหานครพบว่า ด้านการนิเทศภายในและประชุมอบรมทางวิชาการกิจกรรมที่จัดมากที่สุด มีการประชุม อบรมครู ส่วนใหญ่ครูต้องการได้รับการนิเทศการศึกษา ปัญหาอันดับสอง คือ การสร้างเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อ

เสนแนะว่า วางแผนร่วมกันในการสร้างเครื่องมือการนิเทศภายในโดยให้ครูแต่ละคนยอมรับในกติกาที่กำหนดขึ้น จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศภายในโรงเรียน ตลอดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตลอดทั้งเครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและสามารถปฏิบัติได้โดยให้คณะครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร กำกับติดตามนำผลการประเมินการใช้เครื่องมือมาพัฒนาเพื่อใช้ในปีต่อไป ซึ่งในการจัดทำเครื่องมือในการนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการวางแผนร่วมกันเพื่อทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ดังที่ กมล ภู่ประเสริฐ(2544) ได้เสนอแนวคิดในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่า การนิเทศเป็น กระบวนการการทำงานระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบถือว่าเป็นการพัฒนาบุคลากรอีกรูปแบบหนึ่ง และมุ่งที่คุณภาพองผู้เรียนเป็นสำคัญ แม้ว่าการนิเทศภายในจะเป็น การพัฒนาบุคลกรในสถานศึกษา แต่สิ่งที่จะพัฒนาจะต้องโยงไป สู่ คุณภาพของผู้เรียน ปัญหาอันที่สามคือ การแนะนำให้ครูอาจารย์ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละกลุ่ม สาระซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สร้าง

ความตระหนักและความเข้าใจให้กับครูอาจารย์ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสาระเรียนรู้ ประชุมคณะครูระดมความคิดหาวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของวิชา ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดร่วมกันกำกับ ติดตามประเมินผลหลังจากได้ดำเนินการไปแล้วปรับปรุงแก้ไข วิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม กับธรรมชาติของผู้เรียนธรรมชาติของวิชา

4. การวัดผลประเมินผลการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้อง กับบุญเถา บุราณ (2542) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบวา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้แก่ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านห้องสมุด ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านนิเทศภายใน ด้านการวัดผลประเมินผล ปัญหาอันดับหนึ่ง การจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการวางแผนร่วมกันจัดทำเอกสารหลักฐานศึกษาการวัดผลประเมินให้เป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา แต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล จัดประชุมอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้โปรแกรมในการกรอกข้อมูลตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบันถูกต้อง ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ติดตาม ประเมินผล นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นมาตรฐานต่อไป ดังที่ อำภา บุญช่วย (2537) กล่าวว่า การวัดผลประเมินการศึกษามีความจำเป็นเพราะเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียน ให้ผู้ปกครองทราบทำให้ผู้ปกครอง รู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในการปกครองของตน และช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านโรงเรียน ปัญหาอันดับสอง คือ การจัดหาเครื่องมือและเอกสารการวัดผลประเมินผลไว้อย่างเพียงพอ เครื่องมือในการวัดผลประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็น ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องสร้างเครื่องมือให้มีหลากหลายในการวัดผลประเมินผล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่าประชุมวางแผนจัดทำเครื่องมือและเอกสารการประเมินผลทุกกลุ่มวิชาให้เพียงพอกับความต้องการครูอาจารย์โดยทำเป็นเอกสารเป็นรูปเล่มจัดทำเก็บข้อมูลสำรองไว้ เพื่อสะดวกในการปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำไปทดลองใช้แล้วจัดทำเป็นมาตรฐานในการวัดผลประเมินผล กำกับติดตามการใช้เครื่องมือและเอกสารการวัดผลประเมินผล ดังที่ ศิริพร จันทโชติ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาของเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการวัดผลจัดให้มีการอบรมสัมมนาแก่ครูให้มีความรู้ด้านการวัดผล วิธี

ที่ใช้มากคือการสังเกตและผู้บริหารคอยกำกับติดตามโดยสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู ปัญหาของ โรงเรียนที่พบคือผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการเตรียมความพร้อมให้เด็ก ต้องการอ่านออกเขียนได้จำนวนนักเรียนในชั้นมากเกินไป ครูขาดความชำนาญการในการจัดกิจกรรมและไม่ใช้สื่อในการเรียนการสอน ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่องและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลการศึกษา ปัญหาอันดับสามคือ การจัดการวิเคราะห์การวัดผลประเมินผลเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงใช้ในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ประชุมวางแผนวิเคราะห์การวัดผลประเมินทุกกลุ่มสาระดำเนินการวิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผลตามข้อมูลที่เป็นจริง นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นมาตรฐานต่อไปสรุป รายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นการศึกษา ถึงอย่างไรก็ตามในเรื่องของการวัดผลประเมินผลแล้วตามหลักสูตรใหม่ทั้งผู้บริหาร ครูตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องตระหนัก ทำอย่างไรถึงจะให้มีการวัดผลประเมินได้ตามสภาพความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ตกกับผู้เรียนโดยตรง

จากการที่ผู้วิจัย ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 – 2 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 อำเภอหนองบัว ประกอบด้วย การวางแผนงานด้านวิชาการ การดำเนินงานด้านวิชาการ การตรวจสอบและนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงงานด้านวิชาการของบุคลากรช่วงชั้นที่ 1-2 จะเห็นว่าผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับหลักวิชาการของ กมล ภู่ประเสริฐ ที่กล่าวว่ากระบวนการของการทำงานที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การตวจสอบกับแผน และการแก้ไขปรับปรุงทำให้ต้องเกิดการวางแผนใหม่ สามารถนำไปพัฒนา ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการโดยมีบุคลากรมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารงานวิชาการ ช่วงชั้นที่1- 2 ของโรงเรียน ในอำเภอหนองบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารหลักสูตรทั้งผู้ ผู้บริหาร ครู และชุมชนโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในการเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนสถานศึกษา และให้ระดมทรัพยากรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร เช่น มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาร่วมระดมกำหนดเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษาเป็นต้น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ควรให้นำผลการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ มาวิเคราะห์จัดทำวิจัย

ในชั้นเรียนและส่งเสริมให้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง ให้จัดแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นศูนย์อินเน็ต ศูนย์พฤกศาสตร์ สวนสมุนไพร

3. ด้านการนิเทศการศึกษาทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถาน ต้องมีส่วนร่วม คิดร่วมทำ ต้องมีเทคนิคการนิเทศที่หลากหลายเป็นแบบกัลยาณมิตร ให้ทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการมีการวางแผน การนิเทศให้เป็นระบบต่อเนื่องและปัจจุบัน

4. ด้านการวัดผลประเมินผล ผู้บริหารทุกระดับควรเข้ารับการอบรมประชุมหาความรู้ในเรื่องการวัดผลประเมินผลร่วมกับครูอย่างสม่ำเสมอ หาโอกาสไปศึกษาเพิ่มเติม ที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นและให้ความสำคัญในการวัดผลประเมินตามสภาพจริง ให้นำการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบบเชิงลึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

2. ควรนำระดับปัญหาที่มีปัญหาระดับมากในแต่ละด้านมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดประชุมสนทนากลุ่มด้วย

3. ควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในเขตการศึกษาอื่นแบบเชิงลึก